Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. 1283.-

Wilno, dnia 11 maja 1935 r.-

Treść numeru:

---oo:O§O:oo---

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

P r a s a l i t e w s k a o k o n f e r e n c j i b a ł t y c k i e j w K o w n i e .

"Liet.Aidas" Nr.106 z 9.V.1935 r.Art.p.t."Po zakończeniu drugiej konferencji Ententy Bałtyckiej". Streszczenie:

Zakończyła już swe obrady druga konferencja Ententy Bałtyckiej w Kownie. Bezpośrednio po konferencji ogłoszono oficjalny komunikat prasowy o przebiegu i wynikach obrad. Z komunikatu tego można wnioskować o trybie prac konferencji. Prace te były bardzo obfite i aktualne.

Z dużej liczby kwestyj, rozpatrywanych podczas konferencji bałtyckiej na pierwszem miejscu należy postawić niewątpliwie kwestję o charakterze czysto politycznym. Najważniejszą jest tu bodaj kwestja bezpieczeństwa państw bałtyckich. W tej sprawie podkreślić należy w ogłoszonym oficjalnym komunikacie prasowym trzy rzeczy. Przedewszystkiem państwa bałtyckie nietylko powtarzają swe pozytywne stanowisko zajęte już na konferencji w Tallinie, a odnoszące się do wschodniego paktu wzajemnej pomocy, lecz również obiecują lojalnie i aktywnie współpracować nad zapewnieniem bezpieczeństwa w Europie Wschodniej. Przez tak solidarne zobowiązanie rozproszono pogłoski, jakie się znowu ukazały w prasie o rzekomo niejednolitych poglądach państw bałtyckich na sprawę bezpieczeństwa w Europie Wschodniej. Tem samem wzmocniono podstawy Ententy Bałtyckiej, gdyż problem bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych problemów, które sprowadza trzy państwa bałtyckie do wspólnego stołu.

Druga rzecz, którą należy mieć na uwadze, mówiąc o politycznych wynikach konferencji, jest wzajemne wzmocnienie solidarności w sprawach bezpieczeństwa. Litwa, Łotwa i Estonja oświadczają, że trzymać się będą jednolitego stanowiska odnośnie wszelkich projektów zapewnienia bezpieczeństwa, które zostały wysunięte, czy też mogą być wysunięte w przyszłości. Tem samem usunięto niebezpieczeństwo rozłamu w Ententcie Bałtyckiej w tej ważnej sprawie i wzmocniono więzy wzajemnego zaufania, bez których niemożliwa jest współpraca polityczna.

Wreszcie ogromnie ważne jest postanowienie konferencji rozwinięcia i bardziej wyraźnego ustalenia metod wzajemnej pomocy państw bałtyckich, zgodnie z pierwszym artykułem paktu o Ententcie, przez zastosowanie ~~przez zastosowanie~~ do tych metod ostatniej uchwały Rady L.N. odnośnie paktu L.N. Wzajemne zobowiązanie udzielania sobie pomocy politycznej i dyplomatycznej we wszystkich okolicznościach, gdzie pakt L.N. może być stosowany, jako skuteczny środek gwarancji i bezpieczeństwa, nadaje pierwszemu artykułowi traktatu o Ententcie Bałtyckiej wyraźną treść. Zobowiązanie takie ułatwia wykonywanie samego traktatu i pozwala odtąd w razie potrzeby odwoływać się do postanowień traktatu.

Obok wspomnianych uchwał konferencji o charakterze czysto-politycznym należy zaznaczyć jeszcze, że poruszone były kwestje współpracy w L.N. i organizacji dyplomatycznej, jak również projekt paktu o pokojowem rozstrzyganiu sporu. Ważne miejsce w pracach konferencji zajęły również kwestje o charakterze jurydycznym. Wspomnieć tu należy przedewszystkiem o ujednostajnieniu ustaw trzech państw bałtyckich w niektórych dziedzinach prawa cywilnego. Nie należy zapominać, że jednolite prawo jest cementem, łączącym kraje silniej, niż traktaty.

Można jeszcze wspomnieć o uchwałach konferencji o charakterze ekonomicznym i administracyjnym, jak np. postanowienie zwołania w końcu roku konferencji w sprawach ekonomicznych, propozycja dalszej pracy nad ujednostajnieniem nomenklatury celnej i t.d.

Tak więc druga konferencja Ententy Bałtyckiej w ciągu stosunkowo krótkiego czasu rozpatrzyła bardzo wiele ważnych spraw w stosunkach państw bałtyckich i powzięła uchwały, które znacznie rozszerzą współpracę tych państw. Cała praca konferencji przeszła w nastroju przyjaźni i wzajemnego zaufania. Pozwoliło to osiągnąć wybitne wyniki. Konferencja ta niewątpliwie będzie ważnym etapem w dalszym rozwoju Ententy Bałtyckiej. Konferencja daje nową gwarancję pokoju w Europie Wschodniej, a tem samem przyczyni się do wzmocnienia ogólnego pokoju.-

I. ZAGADNIENIA POLITYCZNE ZAGRANICZNE.

Prasa litewska o konferencji bałtyckiej w Kownie.

„Lietuvos Aidas" Nr.106 z 8.V.1935 r. Art.p.t."Po zakończeniu konferencji Ententy Bałtyckiej". Streszczenie:

Zakończyła już swe obrady druga konferencja Ententy Bałtyckiej w Kownie. [illegible]

[illegible]

"Trimitas" Nr.19 z 9.V.1935 r. Art.p.t."Doniosła konferencja Litwy, Łotwy i Estonji". Streszczenie:

6 - 9 maja odbyła się w Kownie druga konferencja trzech państw bałtyckich. Ententa Bałtycka jest młodym jeszcze organizmem, który się codzień rozwija i wzmacnia. Najpiękniejsza idea wolnych narodów bałtyckich, idea jedności okazała się w życiu tak dojrzała i silna, że przemogła znajdujące się na jej drodze przeszkody. Jest to objaw wielce radosny. Utworzenie i wzmacnianie Ententy Bałtyckiej jest najważniejszym sukcesem narodów bałtyckich od wywalczenia niepodległości. Narodziny państw bałtyckich spotkał świat polityczny z nieufnością, a nawet niezadowoleniem. Ówczesnym politykom wydawało się, że państwa bałtyckie są zbyt małe i słabe, aby móc żyć życiem samodzielnem. Zapatrywano się na państwa bałtyckie, jak na nowe północne Bałkany. Próbowano też przystosować do tych nowych północnych Bałkanów metody polityczne, stosowane względem Bałkanów prawdziwych. Znaleźli się nawet nieproszeni "opiekunowie", którzy zaczęli dzielić między sobą na papierze sfery "wpływów" nad Bałtykiem i dażyć do osiągnięcia tu "hegemonji". Na szczęście państwa bałtyckie okazywały w niebezpiecznych chwilach większą dojrzałość polityczną, aniżeli przypuszczano. W chwilach niebezpieczeństwa państwa bałtyckie zawsze przypominały o idei ściślejszej współpracy i unikały stanowczych posunięć, któreby zagrodziły drogę do realizacji tej idei. Taktyka ta była rozsądna i słuszna, gdyż zrodziła, a obecnie rozwija Ententę Bałtycką. Niebezpieczeństwo bałkanizacji całkiem bodaj nad Bałtykiem minęło. Jest to jeden z głównych sukcesów Ententy Bałtyckiej.

Celem Ententy Bałtyckiej jest ochrona i wzmocnienie narodów bałtyckich. Ententa Bałtycka nie żywi agresywności względem państw innych. Znaczenie państw bałtyckich, które utworzyły Ententę, znacznie wzrosło w życiu międzynarodowem. Dodatnie wyniki tego dają się już na forum międzynarodowem odczuwać. Państwa bałtyckie są dziś poważnym czynnikiem politycznym w Europie Wschodniej.

Ententa Bałtycka nie szuka jakiejś politycznej orjentacji, nie jest wahadłem ze wschodu na zachód, czy gdzieindziej. Kierunek polityczny Ententy Bałtyckiej jest wyraźny. Ma ona na celu ochronę pokoju i zawsze iść będzie z czynnikami, które ten sam cel żywią. Podstawową ideą Ententy Bałtyckiej jest pokój i ochrona wolności.-

K r o n i k a .

S e l j a m a a o z n a c z e n i u k o n f e r e n c j i . Prasa ryska /z 11.V.1935/:Estoński minister S.Zagr. Seljamaa udzielił przedstawicielom prasy w Tallinie wywiadu w sprawie konferencji bałtyckiej w Kownie. M.in. oświadczył minister, co następuje: Konferencja kowieńska posunęła przedewszystkiem naprzód pracę, która była dokonana za okres od chwili pierwszej konferencji.Przedewszystkiem należy podkreślić postanowienia konferencji o wzajemnem uznaniu wyroków sądowych w sprawach cywilnych, sprawę uzgodnienia nomenklatury celnej, opracowanie konwencji o sądzie osób trzecich i t.d. Jednocześnie zacieśnił się kontakt polityczny między rządami trzech państw a ich przedstawicielstwami dyplomatycznemi i konsularnemi.

Najważniejszem zadaniem konferencji kowieńskiej było rozważenie obecnej sytuacji w polityce zagranicznej i opracowanie linji uzgodnionej polityki. We wszystkich tych sprawach osiągnęły wszystkie trzy państwa pełne porozumienie. Można być spokojnym co do tego, że w zakresie utrwalenia pokoju i bezpieczeństwa wszystkie trzy państwa pójdą wspólną drogą. Idea organizacji bezpieczeństwa w Europie Wschodniej odpowiada idei L.N. i dlatego można powitać z uznaniem plany Rady L.N. odnośnie wzmocnienia bezpieczeństwa zbiorowego. Współpraca i duch przyjaźni, jak również zupełna szczerość, jakie panowały na pierwszej konferencji ministrów Spr. Zagr. państw bałtyckich, stanowią najpewniejszą gwarancję tego, że współpraca ta będzie się zacieśniać.-

S p r a w a w y c i e c z k i d z i e n n i k a r z y l i t . d o C z e c h o s ł o w a c j i.Prasa kowieńska /z 9.V.1935/:Zarząd Związku Dziennikarzy ustalił na swem ostatniem posiedzeniu skład delegacji dziennikarzy, jaka się uda do Czechosłowacji. Wejdą do niej prezes Związku prof.Tamoszaitis,przedstawicielka wydz. prasowego M.S.Z. J.Gerulaitisówna, redaktorzy naczelni "L.Aidasa" W.Jakszewicz, "L.Żinios" J.Kardelis,"Naujoji Romuva" - J.Keliuotis i prezes kłajpedzkiego oddziału Związku Dziennikarzy dr.A.Gerutis.

Celem wycieczki jest zapoznanie się z Czechosłowacją i porozumienie co do współpracy prasowej między obu krajami.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

P r z e m ó w i e n i e p r e z y d e n t a S m e t o n y w c z a s i e u r o c z y s t o ś c i h a r c e r s k i c h 5 m a j a ."Liet.Aidas" Nr.106 /V.1935/:5 maja w czasie uroczystości harcerzy kowieńskich wygłosił prezydent Smetona okolicznościowe przemówienie na temat harcerskich obowiązków.-

Z j a z d p r z e d s t a w i c i e l i o k r ę g ó w Z.W.W. Radjo Kowieńskie /z 11.V.1935/: Dnia 11 maja w Kownie rozpoczął się zjazd przedstawicieli okręgu ZWW. Zjazd potrwa dwa dni.-

D o k o ł a z j a z d u "M ł o d e j L i t w y" ."Liet.Aidas" Nr.106 /V.1935/:11 maja rozpoczął się w Kownie zjazd przedstawicieli oddziałów Związku "Młoda Litwa". Na zjeździe tym wygłosił przemówienie prezydent Smetona.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

P r o f . R ö m e r o s y t u a c j i w K ł a j p e d z i e. Prasa ryska /z 10.V.1935/:Rektor uniwersytetu kowieńskiego prof. Römer, który był litewskim sędzią narodowym w Trybunale Haskim, wygłosił 9 maja w jednym z oddziałów Związku Tautininków referat o sprawach kłajpedzkich. Prof.Römer wskazał na to, że na obszarze Kłajpedy wytworzyła się trudna sytuacja ze względu na zupełną bezsilność Sejmiku. Ważne ustawy, jak np. ustawa o budżecie nie mogą być wskutek tego przyjęte. Prof.Römer wyraził obawy, że jeżeli stan taki potrwa dalej, na obszarze Kłajpedy może nastąpić anarchja. Republika Litewska jest suwerenna w odniesieniu do całej Litwy, a jednocześnie do Kłajpedy. Z tego względu - zdaniem prof. Römera - Republika ma prawo powierzyć rządowi litewskiemu funkcje Sejmiku i Dyrektorjatu na obszarze Kłajpedy. Byłoby to zgodne z postanowieniami statutu kłajpedzkiego, a także z wyrokiem Trybunału Haskiego.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

"V i l . R y t o j u s" o s p r a w a c h s ą d o w y c h L i t w i n ó w w I - s z y m k w a r t a l e 1 9 3 5 r. "Vil.Rytojus" Nr.31 /V.1935 r./ /c.d. - patrz "B.Kow." 1282/:

24/ 22 lutego lidzki S.Okr. rozważał sprawę W.Gaidisa ze wsi Tusamańce gm.woronowskiej, oskarżonego o to, że znaleziono u niego na strychu słomę. Pozatem w akcie oskarżenia figurowało, że należy on w charakterze sekretarza do miejscowego oddziału T-wa św.Kazimierza. Starosta ukarał go grzywną 100 zł., a Sąd uniewinnił.

25/ 22 lutego lidzki Sąd Okr. rozpatrywał sprawę mieszkańców wsi Bobreny gm.ługomeńskiej pow.wołożyńskiego W.Tulki i P. Woroniuka, oskarżonych o sfałszowanie podpisów kilku swych sąsiadów na podaniu do Kuratorjum Wil. z prośbą o nauczanie dzieci po litewsku. Sąd skazał obu na 8 mies.więzienia z zawieszeniem na trzy lata.

26/ 6 marca lidzki Sąd Miejski rozpatrywał sprawę mieszkańców wsi Cieśniukiszki gm.woronowskiej: J.Stefanowicza, K.Stefanowicza, J.Valincziusa, Józefa Valincziusa i Józefy Valincziusowej, oskarżonych o opór policji. Sąd sprawę odroczył dla wysłuchania świadków.

27/ 6 marca lidzki Sąd Miejski rozpatrywał sprawę Dradowicza i Vasiukiewicza z Woronowa, oskarżonych o wybicie szyb w czytelni litewskiej w Cieślukiszkach. Mimo zeznań świadków,którzy widzieli i poznali sprawców, Sąd uniewinnił oskarżonych. Zgłoszono apelację.

28/ 9 marca Wil.Sąd.Okr. w Święcianach rozpatrywał sprawę kierownika czytelni litewskiej w Hoduciszkach J.Binciunasa, oskarżonego o kolportaż zakazanych druków litewskich. Święciański Sąd Grodzki skazał go na 100 zł. grzywny. Sąd Okręgowy grzywnę zmniejszył do 25 zł.

29/ 11 marca Wil.Sąd Okr. w Święcianach rozpatrywał sprawę mieszkańców wsi Antony gm.hoduciskiej W.Laudy i K.Galatiltisowej, oskarżonych o zorganizowanie pochodu ze wspomnianej wsi do Hoduciszek z litewskim sztandarem. Sąd skazał ich na grzywnę po 25 zł. -

/c.d.n./